

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Împare edită în săptămână:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Nou alesul nostru Episcop a primit tonsura monahală.

Prin alegerea părintelui *Dr. Gheorghe Comșa* de Episcop al eparhiei Aradului, conform sfintelor așezăminte ale sfintei noastre biserici, urmă ca noul ales Episcop să primească tunderea în schima monahală.

Dorința părintelui Comșa a fost ca aceasta tundere în monah, s-o primească la sf. Mănăstire Sinaia.

În ziua de 20 Maiu a. c. noul ales a sosit la această sf. Mănăstire. Seara la ora 4 a participat la Vecernia mică, iar la ora 7 la privegherea făcută în cinstea sf. Împărați și tocmai cu Apostolii Constantin și Elena.

A doua zi s'a făcut sf. Liturghie cu pompa cuvenită în biserica cea mare a sf. Mănăstiri. În seara zilei de a doua la ora 4, a asistat părintele Comșa la Vecernie, iar seara la ora 7 s'a făcut priveghere în cinstea noului ales Episcop.

Vineri în 22 Maiu a. c. I. P. C. Archimandrit Dionisie, după ce a mărturisit mai întâi pe noul ales, în decursul sf. Liturghii după Vohod, l-a tuns în schima monahală, dându-i numele de *Grigorie*. La acest măreț act, a participat pe lângă soborul sf. Mănăstiri și dl general Rasoviceanu, însoțit de aghiotantul său dl căpitan Popescu.

După săvârșirea mărețului act, I. P. C. Sa Archimandritul Mitrofor Dionisie, a înfățișat noului monah, îndatoririle ce le are și le va avea în biserică, accentuând în special sumpunerea și ascultarea ca îndatoriri esențiale, nu numai ale ierarhiei bisericesti, ci ale tuturor ierarhiilor sociale. Apoi părintele Dr. Grigorie Gh. Comșa a fost îndemnat ca în calitate de viitorul Episcop al Aradului, să facă din sf. Mănăstire Hodoș-Bodrog, o mănăstire în înțelesul adevărat al cuvântului.

La aceste frumoase sfaturi, viitorul nostru Episcop a mulțumit prin cuvinte pline de în-suflețire către chemarea bisericii noastre.

La Pogorîrea Duhului Sfânt.

„Mărimu-Te pe Tine dătătorule de viață Hristoase și cinstim pe prea sfântul Duh, pe carele dela Tatăl L-ai trimis dumnezeestilor Tăi ucenici“.

Iubiților Creștini!

Cu aceste cuvinte pline de bucurie întâmpină cântăreții sf. biserici luminata zi de astăzi. Și cu dreptul, căci în aceste 2 zile prăznuim, iubiților, una dintre cele mai frumoase serbători, pe cari le avem noi creștinii. O serbătoare plină de lumină și de sfințenie. Prăznuim ziua mare și luminată a pogorării Duhului sfânt asupra Apostolilor, a revărsării darului dumnezeesc asupra tuturor oamenilor cu credință. În ziua de astăzi parcă fiecare dintre noi, iubiților, are mintea mai luminată și mai limpede ca altădată. În ziua de astăzi și inimile noastre bat oarecum mai cu putere ca în alte zile. Simțim parcă cu toții, că în ziua sfântă de astăzi și în noi, înlăuntrul nostru se petrece ceva deosebit.

Dar nu numai noi oamenii, ci și lumea dinafară se bucură de strălucirea acestei zile. Câtă lumină și câtă strălucire nu vedem noi împrejurul nostru! Luncile și câmpurile sunt pline de verdeață, sămănăturile încep să fie bogate în roduri. Florile vrăjesc văzduhul cu mirosul și cu frumusețea lor. Pădurile pline de glasurile dulce grăitoare ale păsărilor sunt vii parcă și ele. Oamenii și lumea 'ntreagă se bucură într'un glas de strălucirea acestei zile!

Și încă cât este de veche, iubiților creștini, aceasta bucurie. Chiar și păgânii din vremile de demult țineau serbătoare în această zi. Ei își numeau serbătoarea lor ziua florilor, serbătoarea primăverii, Rosalia. În ziua aceasta păgânii se împodobeau cu flori și cununi și își făceau fel și fel de petreceri și bucurii. Această serbătoare păgână a rămas apoi și o ținem și noi creștinii. Dar nouă ne-a rămas mai mult numele ei de serbătoare a florilor, de Rosalii, pe când înțelesul și însemnătatea ei este cu

totul alta ca la păgâni. Tocmai la această serbătoare păgână se împlinea adecă vremea, ca și creștinii să-și serbeze, să prăznuiască o zi mare de a lor. Trebuiau să petreacă în sfințenie ziua, când s'a pogorât Duhul sfânt asupra Apostolilor. Ziua mare și luminată a revărsării darului dumnezeesc asupra tuturor oamenilor, cari cred și vor mai crede în El. Acea zi, când s'a pogorât din cer dela Tatăl pe pământ între noi oamenii duhul înțelegerii și al înțelepciunii, duhul păcii și al iubirii de oameni. Cântarea sf. ne spune, că prin această pogorire a Duhului sfânt oamenii s'au zidit de nou și s'a înnoit toată fața pământului. Lumea întregă sa luminat și sa umplut de har și de adevăr.

Veselia și bucuria de care se împărtășiau păgânii la această serbătoare a lor ne-a rămas și nouă creștinilor. Dar bucuria și veselia noastră creștinească a crescut și s'a mărit nespus de mult. Ea n'a mai fost n'a mai rămas ca la păgâni, numai așa un fel de bucurie trecătoare, un fel de plăcere a ochilor, ci ea s'a schimbat la noi într'o mare mângăere și mulțumire sufletească. Da, s'a schimbat, pentru că să știți iubitorilor, că în zilele acestea în sufletele creștinilor se pogoră un foc ceresc, care le luminează și le încălzește toată ființa lor. Să știți, iubitorilor, că în zilele acestea în sufletele și în inimile creștinilor, a adevăraților creștini se pogoră, se așează, și se sălășluște darul lui Dumnezeu, care-i dă omului tărie și putere, îl învață și-l conduce pe calea binelui și a vieții vecinice.

În sf. Apostol pe care lați auzit astăzi, ni-se spune mai deaproape iubitorilor cum s'a întâmplat pogorirea Duh. sf. și pentru ce?

Fiul lui Dzeu s'a pogorât din cer și ne-a adus nouă o învățătură cu ajutorul căreia omul poate scăpa din robia păcatului și a diavolului. Dar lumea eră atât de păcătoasă, că n'a văzut binele ce i-s'aduce. Pe Dzeul și învățătorul și mântuitorul său l'a dat morții, l'a răstignit pe cruce. Dar învăătura lui cea dzeiască a rămas. Pentru lățirea mai cu bun spor al ei Mântuitorul încă până a fost în viață și-a ales 12 oameni, cari s'au numit apoi apostoli. Dar acești 12 erau și ei numai oameni, și încă erau din oamenii mai de rând, supuși rătăcirii și patimilor, fără nici o școală și fără multă învățătură. Lăsați numai de capul lor ușor puteau și ei să greșescă. Pentru învăătura lor, pentru munca și truda lor, n'aveau dela oameni nici un bine, nici o răsplată, ci numai ocări și batjocuri. Ușor ar fi putut să se smintească și ei. să se lase de ea. De aceea Mântuitorul încă până eră cu ei le-a spus că le va trimite

un mângăetor, un învățător care va fi asemenea, va fi tot așa precum el a fost. Le va trimite pe Duhul sf., a treia față dzeiască, care-i va învăța pe ei tot adevărul și va rămânea cu ei și apoi cu toți creștinii până la sfârșitul veacurilor. Eră tocmai a zecea zi de când se înălța-se Mântuitorul nostru Hristos la cer. Apostolii nici nu mai cutezau a eși pe-afară de frica jidovilor. În această zi ei erau adunați cu toții într'o casă și acolo ședeau cu ușile încuiate. Dintr'odată au auzit ei un sunet din cer, ca de o suflare de vifor repede, care a umplut toată casa unde erau șezând. Și li s'au arătat lor limbi împărțite ca de foc și au șezut pe fiștecarele dintre ei. Și s'au umplut toți de duhul sf. și au început a grăi într'alte limbi, precum le da lor Duhul a grăi! Așa ne spune sf. Apostol că s'a petrecut pogorirea Duhului sf. asupra apostolilor.

Apostolii s'au umplut de frică și de cutremur. Au rămas cu ochii ridicați la cer și cu mâinile împreunate spre rugăciune. Dar frica lor na ținut mult. Limbile de foc cari se pogoriseră asupra lor au ars într'o clipă tot ce era omenesc în ei, toate patimile și toate ispitele lumești și a rămas numai ceea ce era dumnezeesc în ei. Minteă lor s'a umplut de înțelegere și de înțelepciune, așa încât, când au eșit afară din casă știau vorbi în toate limbile și se miră lumea de ei. Inimile lor s'au umplut de tărie și de curaj, care-i făcea să uite toată primejdia ce putea veni asupra lor din partea oamenilor. Sufletele lor s'au umplut de iubire nestrămutată față de Dzeu, de dragoste față de deaproapele, de dorul de a face bine, de pace și de liniște. Focul curățitor al Duhului sf. i-a înnoit și i-a zidit din nou. Din oameni plini de frică și de groază, cari în fiecare clipă își așteptu moartea pentru că mărturisesc pe Isus, Apostolii prin pogorirea Duhului sf. se schimbă în oameni plini de curaj și de tărie. Plini de încredere acum în ajutorul lui Dzeu vestesc lumii întregi pe Isus Mântuitorul. Cei cari până acum în frică și cu cutremur petrecea la un loc, ca să se îmbărbăteze unul pe altul, acum iau toiagul călătoriei și pleacă unul câte unul în lumea mare, ca în locul minciunii și al patimilor în locul plăcerilor și ispitelor deșarte să vestească dreptatea adevărul și dragostea creștină, calea fericirii vecinice. Dragoste sf. a intrat în inimile lor, dragoste sf. sădesc și ei în sufletul credincioșilor, după cum ne spune sf. ap. Pavel: Dragostea lui Dzeu s'a vărsat în inimile noastre prin Duhul sf. care ni s'a dat.

Prin propoveduirea prin învăătura plină

de credință și de tărie a acestor 12 oameni se aduc, se câștigă la legea creștinească o mulțime nenumărată de oameni. Faptele lor bune și frumoase, viața lor curată și cinstită, plină de muncă și de trudă neobosită slujire lumii ca pildă vie, cum trebuie să se poarte un adevărat creștin. Acești 12 bărbați au pus temelie și așezământ tare și neciătit bisericii creștine în care se află azi mii și milioane de oameni. Acești 12 soldați și ostași ai lui Hristos au fost mai tari decât toți împărații și craii, căci singuri numai ei au fost în stare să biruiască și să câștige lumea întreagă.

Vedeți dar iubiților, ce dar neprețuit le-a adus lor Duhul Sf! Cum s'a zidit firea lor și cum s'a înnoit toată fața pământului!!

Ziua strălucită și luminată de astăzi ne spune mai întâi de toate și nouă iubiților câtă lipsă avem noi toți de lumină. Un învățat zice că și omul este aici pe pământ ca o floare. Dar dintre toate florile de pe pământ floarea omenească adică omul are mai multă lipsă de soare și de lumină. Cât de adevărate sunt aceste vorbe iubiților mai ales pentru noi. Nouă Românilor ne trebuie încă mult soare și multă lumină. Ne trebuie lumina învățaturii și a științei. Arma cea mai puternică în ziua de astăzi este învățătura. Și Românul zice că cel ce are carte are și parte. Parte de bine și de fericire.

Dar pentruca să ne luminăm cât mai bine avem lipsă de ajutorul lui D-zeu. Avem și noi lipsă de Duhul înțelegerii și al înțelepciunii. Ziua de astăzi e o pildă vie despre aceea, câtă lipsă are omul de ajutorul lui Dzeu. Ați auzit că apostolii au fost oameni fricoși și slabi până la pogorârea Duhului sf. Apoi s'au schimbat dintr'odată în cei mai neînfricați și curagioși învățători și noi suntem cu toții slabi și fricoși și noi ședem cu ușile încuiate. Cu ușile inimilor în ale minților noastre. Le-au încuiat cu cheile faptelor rele; ale ispitelor și ale plăcerilor deșarte. Zid greu au făcut aceste împrejurul nostru. Dar ziua luminată de astăzi vine și la noi cu suflare repede ca de vifor și ne strigă să deschidem. Duhul sf. care e lumina și viața și izvor viu și înțelegător, curățător de păcate ne bate și la ușă. Dacă'i vom slobozi ca un foc curățător ne va arde tot răul din noi. Ne va curăța și împodobi cum curată și împodobită este și lumea din afară. Dar acest duh sf. va intra în inimile și în sufletele noastre numai dacă vom fi vrednici, dacă vom fi oameni buni, cinștiți și de omenie, dacă facem numai fapte bune, dacă ne rugăm și mergem la biserică, dacă ajutăm pe cei săraci și năcăjiți, cu un cuvânt dacă iubim lumina și fugim de întunec. Faptele

bune să fie florile cu cari să ne împodobim noi în zilele aceste sf. Din ele să împletim cunună nevestejită pentru sufletul nostru. Prin faptele noastre să dovedim că noi suntem creștini adevărați, fii luminați ai lui Dzeu.

„Pentru aceasta trimite Doamne Duhul tău cel sf. peste noi și zidește în noi inimi curate, inimi supuse voinței tale, supuse legii tale; Duhul care să ne învețe ceea ce a învățat și pe Apostoli, ca să începem a fi cu adevărat ucenicii tăi și să fie pentru noi nu numai Duhul adevărului, ci și Duhul sfințeniei, care să ne povățuiască pe calea fericirii vecinice, acum și pururea și în vecii vecilor, Amin!”

N. Tandrău, preot.

PROTOCOL

despre ședințele Sinodului eparhial din dieceza ort. română a Aradului ținute în sesiunea ordinară a anului 1925.

Ședința V.

S'a ținut în 28 Aprilie 1925 la oarele 3 $\frac{1}{2}$ d. m.

Președinte: *Mihail Păcățian*, asesor, referent, cons. Arad. Notar: *Dr. Iulian Borneas*, avocat Arad.

Nr. 52. Prezidiul prezintă rugarea deputaților Gherasim Andru, Vichentie Petru și Dr. Dimitrie Chiroi înaintată în scris prin care se roagă ca Ven. Sinod să binevoiască a invita Ven. Consistor, ca acesta să intervină la factorii în drept pentru ca să se aranjeze pe cale diplomatică și pe bază de reciprocitate situația de drept bisericească și școlară a românilor din Bănățul Jugoslav.

Propunerea se declară de urgentă și sinodul decide:

Se autorizează Consistorul, să intervină conform cererii deputaților Gherasim Andru, Vichentie Petru și Dr. Dimitrie Chiroi.

Nr. 53. Prezidiul prezintă cererea deputatului Ioan Georgescu în care cere 3 zile concediu, fiind reclamat în interes public.

Concediul cerut se acordă.

Nr. 54. Prezidiul prezintă avizul telegrafic al Consistorului eparhial din Oradea-Mare, că a intervenit la Ministerul Instrucțiunii în chestiunea programei analitice relative la școlile normale.

Sinodul eparhial enunță urgența și decide a se interveni în cauză și din partea eparhiei Aradului în consecință Sinodul eparhial roagă pe On. Ministeriu al Instrucțiunii să iee măsuri, ca programa analitică în pregătire pentru școlile normale să prevadă necondiționat cel puțin două ore de religie pentru fiecare clasă. Aceasta pretenziune a sa, Sinodul eparhial o întemeiază nu numai pe motive pedagogice, adică de a se da viitorilor învățători posibilitatea de a-și însuși cu temei materiile religioase și de ale stăpâni în vederea unei predări reușite în școală, ci și din acel motiv special, că interesul de existență a Statului și Neamului nostru cere, că viața cetățenească să aibă dela temelie și ideea religioasă.

Biroul sinodal va interveni telegrafic în acest sens, iar Consistorul eparhial va lua și alte demersuri informative către On. Ministeriu și Consistorul Mitropolitan.

Nr. 55. Deputatul Iosif Moldovan propune, ca Sinodul eparhial să roage pe Dl. Ministru al Instrucțiunii, că considerând importanța cântării în educația religioasă, în considerarea dispozițiunii noii legi a învățământului, — că învățătorii sunt obligați a cânta cu școlarii în sfânta biserică, — să sistematizeze catedre de cant și tipic bisericesc pe lângă fiecare școală normală promovând prin aceasta și bunăstarea materială a învățătorilor, cari în felul acesta vor putea beneficia și venitul de cantor bisericesc.

Sinodul primește aceasta propunere.

Nr. 56. Urmează raportul special al senatului școlar prin raportorul Iosif Moldovan.

Să cetește raportul special cu privire la demersurile luate în afacerea școlii normale diecezane.

Comisia constată, că delegația sinodală, care prin concluzul 49 din 1923 a fost încredințată, să se pună în pertractări cu dl. Ministru al instrucțiunii privitor la modalitățile de existență a școlii noastre normale, în fața deciziunii principale a măritului Congres Național bisericesc Nr. 53 din 1924, privitoare la atitudinea bisericii în chestiunea statificării școlilor, și-a curmat demersurile luate și nu și-a precizat propunerile de și i-sa cerut din partea D-lui Ministru.

Dupăce situația s'a mai agravat prin înființarea școlii normale de stat aici în Arad și dupăce posibilitatea susținerii școlii noastre normale confesionale devine din zi în zi tot mai critică, comisia se află îndemnată a propune: Să se ia firul întrerupt și revenindu-se la concluzul sinodal Nr. 49 din 1923, să i-se dea nouă autorizare delegației sinodale, să-și continue tratativele cu dl. Ministru, de sine înțeles ținând seamă — după posibilitate — de punctul de vedere principal al

bisericii, stăruind a-l determina pe dl. Ministru în favorul istoriceii noastre instituțiuni, spre a delătura greutățile, ce i-sa împus pretinzând în raport cu importanța, ce a avut-o și o are din punct de vedere național bisericesc respectarea tuturor drepturilor, ce i-se cuvin.

Sinodul își rezervă dreptul a se pronunța definitiv în meritul acestei afaceri numai dupăce va cunoaște rezultatul tratativelor, în baza raportului ce-l va prezenta delegația pe prosima sesiune, iar până atunci Consistorul este îndrumat a se îngriji de mijloacele necondiționate subsistenței sale.

Sinodul primește propunerea și o ridică la valoare de concluz.

Nr. 57. În legătură cu aceasta chestiune de rară importanță la propunerea comisiunii se autorizează delegația sinodală a interveni de urgență la dl. Ministru, ca elevii școlii noastre normale să poată face examenul de capacitate la Comisiunea compusă din profesorii acestui Institutu și aceasta și pe motivul, că școala normală de stat din Arad nefiind completă nu își are încă format întreg corpul profesoral.

Nr. 58. Deputatul Ludovic Cioban își înaintează, în scris propunerile făcute în ședința IV. a Sinodului și anume propunerea primă este:

În fața primejdiei sectelor religioase, să se înziste cu hotărîre pentru înfiriparea colaborării irezistibile a preoților cu învățătorii în lupta de apărare a credinței noastre ort. române și a ființei noastre etnice. Să se inaugureze fără întârziere o acțiune de vestegire a rătăcirilor religioase în cari au căzut sectarii ștelor noastre; să li se răspundă inspiratorilor rătăcirii condamnabile și conștiinței publice prin-tr'o fecundă activitate religioasă morală experimental și sistematic. Cercurile religioase preoțești să lucreze mână în mână cu cercurile culturale învățătorești în care scop, să se caute stabilirea unui raport de apropiere sufletească, de afecțiune între acești însemnați luptători ai ideilor, pe cari vrem să le mântuim.

Sinodul primește propunerea.

Nr. 59. Propunerea doua a deputatului Ludovic Cioban este:

Să se constituie o comisiune de specialitate din membrii: ai clerului și ai corpului didactic, din centrul eparhiei și din provincie. În scopul de a supune unei revizuirii didactice religioase principiare manualele de religie aflătoare azi în folosința învățământului primar; ca principiu îndrumător în această ma-

terie de instrucție și educație religioasă, morală, sistematică se admite cel indicat de școala vieții religioase, morale active cu raporturi firești și pentru istoria noastră bisericească națională, care ne va putea da apoi o unitate de sentiment de gândire și de voință etică, religioasă, națională conștient clădită și de ajuns înarmată pentru a putea răspunde tentativelor prozelitizmului religios și politic susținut de dușmanii din afară a ființei noastre etnice și a credinței noastre străbune.

La propunerea prezidentului

propunerea deputatului Ludovic Cioban se transpun Consistorului spre studiere și competență rezolvire.

Nr. 60. A treia propunere a deputatului Ludovic Cioban este următoarea:

Se invită Venerabilul Consistor diecezan, că în vederea stabilirii programei analitice, a studiului religiunii pentru școlile primare de stat, sistem nou cu șapte clase, să notifice Onoratului Ministru. dorința bisericii de a participa la lucrările comisiei însărcinată cu stabilirea programei menționate.

După informațiunile deputatului Dr. Gh. Ciuhandu, că chestiunea este în lucrare la P. Ven. Consistor Mitropolitan.

Sinodul primește propunerea deputatului Ludovic Cioban cu adăusul, că aceasta să fie înaintată Ministerul pe calea P. Venerabilului Consistor mitropolitan pentru acțiune comună.

Nr. 61. Urmează raportul Comisiunii Epitropești prin raportorul Procopiu Givulescu.

Cu privire la raportul general Nr. 1416/1924 al Senatului Epitropesc despre activitatea sa din anul 1923, Comisiunea propune, iar

Sinodul ia acest raport la cunoștință în general și în special și aprobă stergerea sumelor de Lei 27.498.78 neincasabile și amortizate, cuprinse sub poziția 2 al raportului.

Nr. 62. Urmează raportul Nr. 1671/1924 al Comisiunii Sinodale de control despre cele esperiate la Consistorul diecezan pe care la propunerea comisiei.

Sinodul îl ia la cunoștință.

Nr. 63. Propunerea de sub Nr. 1672/1924 al Consistorului pentru vinderea pământului diecezan din Secaș la propunerea Comisiunii.

Sinodul încuviințează vinderea pe calea licitației publice.

Nr. 64. Raportul special Nr. 1656/1924 al Consistorului despre cenzurarea și aprobarea socoților stinței Mănăstirii Hodoș-Bodrog pe anul 1923, la propunerea comisiei.

Sinodul îl ia la cunoștință.

Nr. 65. Raportul special Nr. 1572/1924 al Consistorului cu privire la casa din Lugoj

a fundațiunii Teodor Papp, la propunerea Comisiunii.

Sinodul îl ia la cunoștință.

Nr. 66. Raportul Nr. 1543/924 al Consistorului privitor la vinderea casei din Checheș a fundațiunii Teodor Papp, la propunerea Comisiunii.

Sinodul încuviințează vinderea casei pe seama comunei bisericești.

Nr. 67. Raportul Nr. 1477/1924 al Consistorului despre cenzurarea și aprobarea preliminarilor și racioșiilor parohiale, la propunerea Comisiunii.

Sinodul îl ia la cunoștință, dar considerând numărul izbitor de mare a racioșiilor restante, invită Consistorul să ia cele mai severe măsuri pentru ca toate acestea restante în termen fix să fie înaintate Consistorului.

Nr. 68. Raportul Nr. 642/924 al Consistorului referitor la aprobarea regulamentului de administrare a fundațiunii Petru C. Papp din Murășel, la propunerea Comisiunii.

Sinodul aprobă regulamentul.

(Va urma)

Legiferarea autonomiei cultelor.

DI AL. Lăpedatu, ministrul cultelor și artelor, a trimis înainte de Paști arhierilor minoritari în plic confidențial, ante-proiectul de lege pentru regulamentul practicării diferitelor culte și a autonomiei acestora, având fiecare cap de biserică să-și formuleze obiecțiunile.

Proiectul de lege stipulează următoarele:

1. Statul garantează tuturor confesiunilor libertatea și protecția, întrucât exercițiul lor religios nu atinge ordinea publică, bunele moravuri și legile referitoare la organizarea acestora. Împiedecarea liberului exercițiu al fiecărei religii se va pedepsi de codul penal.

2. Convingerile religioase nu vor fi pentru nimeni o piedecă în dobândirea sau exercitarea drepturilor cetățenești sau politice și nu vor scoate pe nimeni de sub obligațiunile prescrise în lege.

3. Autoritățile bisericești nu pot prigoni pe nimeni pentru că a împlinit o obligațiune prevăzută în legi, sau pentru că n'a făcut ceva oprit de lege.

4. Membrii unei confesiuni nu pot fi siliți să contribuie la susținerea unei alte confesiuni.

5. Preoții unei confesiuni nu pot oficia serviciul religioase decât pentru membrii acelei confesiuni.

6. Nici o confesiune nu va avea relațiuni de atârănare cu vr'o autoritate sau organizații de peste hotare, afară de acele impuse de principiile fundamentale dogmatice sau ale dreptului bisericesc.

7. Nici o confesiune nu va putea accepta sprijin material de la guvernul sau capul unui stat străin. Deasemenea nici o confesiune nu va putea trimite peste graniță ajutoare din averea sa comună. Excepțiuni se admit numai cu aprobarea guvernului care va stabili transgresiunile și pedepsele.

8. Membrii clerului și funcționarii de orice categorie ai unei confesiuni nu pot fi decât cetățeni români, bucurându-se de toate drepturile cetățenești și politice și cari n'au fost condamnați, sau nu au contravenit bunelor moravuri sau legilor siguranței Statului. Dacă însă, din motive bine precizate, imposibilitatea îndeplinirii acestor condițiuni ar periclitiza exercițiul unui cult sau existența unei comunități religioase ministrul cultelor, cu aprobarea consiliului de ministri va putea admite provizoriu și cetățeni străini ca membri ai clerului sau funcționari ai confesiunii.

9. Toate confesiunile sunt obligate să officieze serviciul divin la sărbătorile naționale și ale familiei regale. Data și numărul acestor sărbători le fixează guvernul.

10. Confesiunile (comunitățile religioase) recunoscute, eparhiile, mitropoliile, protopopiale, parohiile, mănăstirile, sunt persoane juridică legale. Ele își administrează afacerile interne, averile, fundațiunile, în baza regulamentelor sale. Averile confesiunilor stinse revin Statului.

11. Confesiunile recunoscute au dreptul de a susține administra și controla instituțiuni culturale și filantropice, în cadrele legilor în vigoare privitoare la asemenea instituțiuni.

12. Sfera atribuțiunilor autorităților religioase din țară nu se extinde peste frontierele Statului. Deasemenea nici o autoritate religioasă din străinătate nu poate exercita vreun drept pe teritoriul Statului român. Excepțiuni se admit numai cu aprobarea precisă a guvernului.

13. Edificiile (bisericele), curtea, cimitirile și tezaurul sacru al mitropoliilor, episcopioilor și mănăstirilor confesiunilor recunoscute sunt în afară de comerț, și nu pot fi confiscate sau sechestrare.

14. Confesiunile recunoscute își instruesc elevii în învățământul religios, în orice școală publică sau particulară, în baza legilor respective ale ministerului de instrucție.

15. Preoții confesiunilor respective administrează toate cele religioase credincioșilor din armată, spitalele civile și militare, orfelinate, institute corecționale.

16. Fiecare confesiune poate întreține cimitire pentru credincioșii săi. Unde confesiunea nu are cimitirul său, comuna este datoare să susțină un cimitir comun.

17. Confesiunile sunt îndreptățite să înființeze și conducă institute teologice pentru formarea ordinilor preoțești necesare. Programa analitică a studiilor teologice o întocmește respectiva autoritate confesională. Instrucția limbii și literaturii române precum și a istoriei, este obligatorie în aceste institute și o stabilește respectiva autoritate confesională, având să se predea conform planului de învățământ aprobat de ministerul cultelor și artelor.

(„Cuvântul“)

INFORMAȚIUNI.

AVIZI!

Se aduce la cunoștința celor interesați, că examenele *elevilor particulari* de la Institutul teologic ort. rom. din Arad se vor începe *Luni, 22 Iunie*, la oarele 8 dim., cu examenele în scris al tuturor candidaților din anii I—III. În zilele următoare, 23—26 Iunie, vor avea loc examenele orale, începând cu elevii din anul III-lea.

Amânarea examenului pe sesiunea din Septembrie se admite pe baza unei cereri motivate, adresată Direcțiunii Institutului.

Direcțiunea.

Concordatul cu Vaticanul. — Târguețele pentru încheierea unui concordat între Statul Român și Vatican au ajuns din nou la un punct mort. Văzând atâta risipă de condescendență din partea guvernului român, Vaticanul și-a mărit pretențiunile în așa măsură, că delegatul român Dl. Penescu a cerut să fie desărcinat de misiunea ce i s'a încredințat. Ziarele scriu că guvernul se ostenește cu multă trudă să caute un delegat, care să aibă curajul să reia tratativele cu cardinalul Dolci.

Taina mării Angliei Regina Victoria a primit odată câțiva trimiși ai triburilor africane, cari, printre altele, au întrebat-o, care este obârșia puterii sale. Regina dete ordin să i-se aducă o Biblie, și arătându-le-o zise: „Iată taina mării Angliei“.

Noua Biserică autocefală ortodoxă. — Patriarhia ecumenică de Constantinopole a făcut cunoscut bisericii noastre că, a acordat autocefalie Bisericii ortodoxe din Polonia. Sf. Sinod în sesiunea sa din Februarie a consimțit la aceasta.

Absolvenții din 1900 ai vechiului liceu român din Beiuș, sunt rugați a lua parte la întrunirea solemnă ce se va ține în Beiuș la 3 Iunie a. c. pentru a serba împlinirea unui sfert de veac de la absolvirea liceului. Domnii colegi cari doresc a lua parte la serbare, se vor adresa dlui profesor Augustin Magyar în Beiuș, sau dlui Dr. Ioan Voștinariu primar substituit al orașului Oradea-Mare.

Asociația Femeilor Creștine. Femeile creștine adănc convinse că, singură credința înalță sufletele și poate aduce mulțumirea, s'au grupat în o asociație a cărei activitate de până acum, ne îndreptățește să cedem, că speranțele puse în această asociație vor fi realizat. Și bărbații creștini?

O acțiune frumoasă. — Patruzecl membri ai unui club sportiv din Anglia erau să fie eliminați din cadrul organizație pe motivul, că au jucat foot-bal Dumineca în timpul Sf. Liturghii. Hotărârea nu a fost schimbată de cât după ce inculpații au dovedit că luaseră parte la slujba dumnezeiască.

Ce bizară știre pentru noi creștinii din țara românească!

AVIZ. Cu onoare aduc la cunoștință onorabilului public și autorităților bisericești, că în Arad, str. Românului Nr. 7, am deschis un *birou tehnic de arhitectură*; construiesc orice planuri de casă, școli și biserici împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colajonări de toffelul de lucrări de zidiri și întreprind toffelul de lucrări tehnice, clădiri etc.

Cu stimă:
Teodor Cioban,
arhitect.

BIBLIOGRAFIE.

Emil Isac: *Cartea unui om.* În numărul dublu 65-66. „*Biblioteca Semănătorul*” tipărește un material select din producția literară, atât de subtilă și policromă a d-lui Emil Isac, interesantul scriitor transilvănean, care reflectă în concepția și stilul său, ca într-o oglindă magică întreg orizontul intelectual al vremii.

„Cartea unui om” se abate dela obiceiul vechiu de a da în același volum o materie omogenă și ne dă în abia 128 de pagini o bogată variație de versuri, articole politice, essay-uri, schițe, poeme etc., cari toate la un loc ne dau portretul intim al scriitorului și poetului gingaș Emil Isac.

Prețul e 10 Lei. Se poate comanda dela *Librăria Diecezană din Arad.*

Eugeniu Speranția: *Sub nimbul familiar.* „*Biblioteca Semănătorul*” în tendința ei de-a contribui la popularizarea scriitorilor de seamă din vechiul regat, s'a oprit asupra operei d-lui Eugeniu Speranția, unul din cei mai răspândiți și apreciați prozatori din zilele noastre. În Nr. 71 al *Bibliotecii Semănătorul*, avem o culegere de 12 schițe de-o netăgăduită valoare literară, ce se citesc cu plăcere, atât pentru viociunea și claritatea stilului, cât și a subiectelor captivante în jurul cărora se încheagă. Volumul de 64 pagini e cel mai plăcut tovarăș de călătorie.

Prețul e 5 Lei. Se poate comanda dela *Librăria Diecezană din Arad.*

Sextil Pușcariu: *Literatura română.* O carte scrisă de dl Sextil Pușcariu, fie cât de restrânsă ca volum este salutăată în piața cărții românești ca o apariție de prestanță.

(*Biblioteca Semănătorul*, Nr. 70), e una din aceste cărți, deși distinsul savant filolog ne dă abia o schiță a literaturii române. E, adică, o privire scurtă asupra literaturii noastre, o retipărire din italienește după revista „*L'Europ Orientale*” din 1923, când autorul voia să informeze străinătatea și a trebuit, deci, să se mărginească a atinge, — cum însuș spune — *summos apices* (atingând numai piscurile trecutului nostru literar). Scrierea e totuș comprehensivă, limpede și se citește cu'n viu interes până la cei din urmă și.

Prețul e 5 Lei. Se poate comanda dela *Librăria Diecezană din Arad.*

Ion Montani: *Din zile grele.* (Biblioteca „*Semănătorul*” No. 76.)

Di Ion Montani, un vechiu publicist transilvănean, din luminoasa pleiadă a celor ce prin întemeierea revistei „*Luceafărul*”, au pornit întâiul viguros curent de iredentă românească în Ardeal și Bănat, în zorii veacului nostru.

În broșura de față autorul tipărește trei bucăți de polemică, scrise în plin torent al descompunerii monarhiei Austro-Ungare, 1918—1919. Resimțim citind această broșură, sguduitoarele emoții din acele providențiale vremuri.

De vânzare la *Librăria Diecezană* din Arad. Prețul Lei 5. —

În *Tipografia Mănăstirii Neamțu.* Au apărut până acum următoarele cărți:

	Lei
1. <i>Mărdăștii, locul biruinței</i> de I. P. S. Mitropolitul Pimen al Moldovei	15.00
2. <i>Călăuza Mănăstirii Neamțu</i>	3.00
3. <i>Urmtarea lui Isus Hristos</i> (în 5 volume)	23.00
4. <i>Epistolie către creștinii ortodocși</i>	3.00
5. <i>Viața cuvioasei Parascheva</i>	2.00
6. <i>Adventismul și combaterea lui</i>	4.00
7. <i>Ce să crezi și cum, să trăiești?</i> (Ed. II)	4.00
8. <i>Icoanele</i> de Pr. C. Vuescu	4.00
9. <i>Ierarhia bisericească</i> de Ic. A. Simionescu	4.00
10. <i>Jos beția</i> (Ediția II)	5.00
11. <i>Crășma trează</i>	4.00
12. <i>Carte de rugăciuni</i>	4.00
13. <i>Viața Sf. Vasilie</i> de P. S. Episcop Nicodem	4.00
14. <i>Sf. Evanghelie după Matei</i>	12.00
15. " " " <i>Marcu</i> "	8.00
16. " " " <i>Luca</i> "	14.00
17. <i>Cu ce trăiesc oamenii</i>	4.00
18. <i>Poezii religioase</i>	5.00
19. <i>Paraclisul Maicii Domnului</i>	2.00
20. <i>Sf. tradiție</i>	3.00

CONCURSE.

Nr. 1453/1925.

Concurs repetiț.

Pentru distribuirea unei eventual alor două burse din fundațiunea medicului Dr. Iuliu T. Mera din Șiria, se publică concurs de 30 zile, socotite dela prima publicare a acestui concurs în organul eparhial „*Biserica și Școala*”.

Admisibili la concurs sunt în general tinerii români ortodocși săraci studenți la facultăți de drept, medicină, filosofie, tehnică, teologie, cu purtare bună și spor escelent în studii. La distribuirea bursei se vor ținea în seamă următoarele dispoziții speciale ale fundatorului.

a) Preferința vor avea în locul prim aceia dintre reflectanți, cari vor putea dovedi, că sunt înrudiți cu fundatorul până la al șaselea grad de sânge ori cuscrie.

b) În al doilea loc tinerii născuți în Șiria (jud. Arad).

c) În al treilea rând: cei născuți în județul Ara-

dului, resp. în dieceza Aradului, și în fine cei născuți în mitropolia ort. română a Ardealului.

d) În absența recurenților potriviți din categoriile de mai sus ale studenților dela facultăți se pot vota burse și altor tineri studenți eminenți și săraci din clasele V—VIII. ale școalelor secundare, eventual academii comerciale, școale militare de cadeți și din preparandii (școale normale în ordinea de sub a) b).

Pentru a-și dovedi îndreptățirea, concurenții vor avea să prezinte, potrivit cu dispozițiile din §. X. al literelor fundamentale, documente autentice a) că sunt cetățeni români; b) că-s născuți din căsătorie legală bisericească a părinților ortodocși români; c) că atât ei cât și părinții lor aparțin și acum bisericii ortodoxe române; d) că sunt atât de săraci, în cât fără stipendiu nu sunt în stare a-și continua studiile; e) că atât trupește cât și sufletește sunt sănătoși; f) că studiile de mai înainte le-au terminat cu spor escelent; g) cu informațiune familiară, că sunt înrudiți cu fondatorul până la al VI-lea grad de sânge ori de cuscrie, că sunt născuți în Siria, ori în județul Aradului, ori în dieceza Aradului ori pe teritoriul mitropoliei Ardealului.

Imprejurarea de sub lit. d) se va dovedi cu atestat bineprecizat și detaliat, dela antistia comunală și vidimat de oficiul parohial ort. român al locului.

Reflectanții, cari eventual mai au vr-o bursă, sunt datori să arate: suma acelei burse și că dela cine o au.

Cererile, ajustate cu dovezile cerute mai sus vor trebui trimise Consistoriului eparhial, în termin. Cererile întrate mai târziu ori neadjustate complect nu se vor lua în socotință.

Arad, la 6 Maiu 1925.

Consistorul ort. rom. din Arad.

—□—

2—3

În conformitate cu concluzul Ven. Consistor diecezan de sub Nr. 1427/1925 se escrie concurs pentru îndeplinirea definitivă a parohiei l. vacantă din Seleuș, cu termen de 30 zile, dela prima publicare în organul officios „Biserica și Școala”.

Venitele parohiei sunt:

1. Uzufuctul intravilanului și a sesiunii parohiale, cu dreptul de pășunat.
2. Locuință în natură.
3. Stolele legale.
4. Birul legal rescumpărat cu 200 lei.
5. Întregirea salariului dela stat, pe care însă parohia nu o garantează.

Parohia e de cl. I. Alesul va solvi toate dările publice după beneficiul preotesc, va predica și va avea să catehizeze în școala primară din comună, fără altă remunerație din partea parohiei.

Reflectanții vor înainta concursese, — ajustate cu toate documentele prescise și adresate Comitetului parohial din Seleuș, — la Oficiul protopopesc ort. rom. din Ineu (jud. Arad) și pelângă respectarea strictă a dispozițiilor cuprinse în §. 33. din Regulamentul pentru parohii, vor avea a se prezenta în sf. Biserică în vr-o Duminecă, ori sârbătoare, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorice.

Reflectanții din altă eparhie, deodată cu cererea de a li-se da voie a-se prezenta în Biserică, vor avea să dovedească că au încuviințarea Ven. Consistor diecezan de a recurge la aceasta parohie.

Din sedința comitetului parohial, ținută la 29 Martie 1925.

Ioan Manișu m. p.
preot, preș. com. par.

Isaia Faur m. p.
not. com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* m. p. protopresbiter,

—□—

2—3

Concurs repețit.

Conform ordinului Ven. Consistor Nr. 982/1925, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Biserica și Școala” pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu drept de succesiune pe lângă preotul deficient Dimitrie Cotta din parohia de cl. III Pustiniș.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Jumătate din sesia parohială constătătoare din 32 jughere. Jumătate din toate stolele obvenite.

Jumătate din birul preotesc, care este de 2 litre de grâu de fiecare jugher de pământ și 5 litre de grâu după fiecare număr de casă.

Comitetul parohial garantează alesului capelan o casă parohială constătătoare din 3 odăi și culină și cu'n intravilan de 600 stâneni □. Retribuțiunile dela stat rămân întregi în favorul parohului deficient Dimitrie Cotta. Alesul capelan va suporta jumătate din dările după beneficiul preotesc și va catehiza fără nici o remunerație la școalele de stat și la cele confesionale.

Recurenții în terminul regulamentar se vor prezenta în cutare Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Pustiniș pentru a-și arăta dexteritatea în tipic, cant și în oratorice.

Recursele se vor adresa oficiului protopresbiterial din B. Comloș. Reflectanții din alte dieceze vor avea să prezinte of. protopopesc din B. Comloș permisiune de recurgere din partea autorităților diecezane.

Comitetul parohial din Pustiniș.

În conțelegere cu mine: *Dr. Ștefan Cioroianu*,
protopop. 2—3

Concurs de licitație minuendă.

Pentru renovarea bisericii din Găvoșdia-Radna, în baza devizului de spese, aprobat de Consistorul ort. rom. din Arad Nr. 1069/1925, se va ținea licitație verbală la 8 Iunie a. c. orele 4 p. m. în școala din Găvoșdia-Radna.

Condițiile sunt: 1. Prețul strigării Lei 81,415.

2. Devizul de spese și celealalte condiții se pot vedea la oficiul parohial.

3. Licitanții vor depune vadiul de 10% la epitropia parohială înainte de licitație.

4. Licitanții nu pot pretinde nici un fel de spese dela comuna bisericească pentru licitație.

5. Vor putea licita numai aceia cari au diplomă recunoscută de autorități.

6. Cărânșia materialului o dă comuna bisericească. Găvoșdia, la 16 Maiu 1926.

Comitetul parohial.

Pentru estras:

Vasilie Givu,
cond. of. par.

2—3

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: Prefectura Județului.